

Човекът, който поквари Хадлибърг

1.

Това се случи преди много години. Хадлибърг бе най-честният и почтен град в цялата околност. Той беше поддържал тази своя репутация неопетнена за цели три поколения и се гордееше с нея повече, отколкото с всяко друго свое притежание. Така се гордееше с нея и така горещо желаше да си я осигури и за следните векове, че започваше да преподава на бебетата принципите на почтеността още от люлката, и от този момент нататък създаваше от подобни поучения основата на тяхната култура през всичките години, посветени на тяхното възпитание и обучение. Също така през оформящия характера период, младото поколение бе предпазвано от всякакви изкушения, така че неговата честност да има всяка възможност да се затвърди и укрепи и да проникне до мозъка на костите. Съседните градове завиждаха на това достойно превъзходство и уж се подиграваха на Хадлибърг, че се гордее с почтеността си, като наричаха това суетност, обаче въпреки това бяха принудени

да признаят, че Хадлибърг беше действително непокварим град. С малко настояване също биха признали, че само обстоятелството, че произхожда от Хадлибърг, представляваше за един млад човек достатъчна препоръка, когато той напуснеше родния си град, за да си търси някаква отговорна служба.

Но най-после, с течение на времето, Хадлибърг има нещастие да обиди един случайно минаващ странник – вероятно, без да съзнава това, и положително, без да го е грижа, защото Хадлибърг беше достатъчен сам за себе си и пет пари не даваше за някакви си странници, нито пък за техните мнения. Все пак добре щеше да бъде, ако в случая бе направил изключение, понеже този човек бе злопамятен и отмъстителен. През всичките си странствания, в продължение на цяла година, той не забрави и тази обида, и посвети всичките си свободни минути на усилието да измисли задоволително отмъщение. Той съставяше най-различни планове, те всичките бяха добри, но никой не беше достатъчно унищожителен. Дори най-несполучливият от тях щеше да засегне голям брой хора, обаче това, което желаше, беше план, който да обхване целия град и да не остави незасегнат ни един човек. Най-после му хрумна една щастлива мисъл, и когато тя му мина през ума, цялото му лице пламна от злорадство. Веднага започна да си съставя план, като си казваше: „Тъкмо това трябва да направя – да покваря града.“

Шест месеца по-късно той замина за Хадлибърг и към десет часа вечерта пристигна с двуколка пред къщата на стария касиер на банката. Свали от кабриолета някакъв чувал, нарами го, и като се олюляваше под тежестта му, премина през двора и почука на вратата. Един женски глас отговори: „Влез!“ Той вле-

зе, остави чувала заг печката в гостната и се обърна любезно към старата жена, която седеше до лампата и четеше вестник „Мисионерски глас“:

- Моля, недейте става, госпожо, не бих искал да ви безпокоя. Така... сега той е добре скрит, човек не би се и сетил, че е там. Мога ли да видя за малко съпруга ви, госпожо?

Но жената каза, че той бил в Брикстън и вероятно нямало да се завърне до сутринта.

- Много добре, госпожо, това няма значение. Просто исках да оставя под неговите грижи чувала, за да го предаде на законния му собственик, когато той бъде намерен. Аз съм чужденец, той не ме познава, само минавам през града тази вечер, за да свърша една работа, която отдавна съм си наумил. Моята задача сега е свършена и си отивам доволен и малко горд, а вие никога вече не ще ме видите. Към чувала има прикачено писмо, което ще обясни всичко. Лека нощ, госпожо.

Старата жена се беше изплашила от тайнствения едър странник и се зарадва, когато той си отиде. Но любопитството ѝ се беше събудило и тя отиде право при чувала и взе писмото. То започваше със следните думи:

„Да бъде публикувано или съответният човек да бъде издирен по частен път - и двата начина ще свършат работа. Този чувал съдържа златни монети, които тежат сто и шестдесет фунта, четири унци...“

- Боже милостиви, и при това вратата не е заключена!

Г-жа Ричардс се втурна разтреперана към вратата и я заключи, а после спусна пердетата и заста на из-

плашена и разтревожена, като се чудеше дали можеше да направи нещо повече за собствената си безопасност и за тази на парите. Ослуша се известно време за крадци, но след това любопитството я завладя и тя се върна при лампата и прочете писмото докрай:

„Аз съм чужденец и понастоящем се връщам в родината си, където ще остана за постоянно. Благодарен съм на Америка за това, което получих под нейна закрила през дългия ми престой под нейното знаме, а на един от гражданите – жител на Хадлибърг – аз съм особено признателен за голямата добрина, която ми направи преди една-две години. Всъщност това бяха две големи добрини. Нека да обясня. Аз бях комарджия. Казвам „бях“. Бях разорен комарджия. Пристигнах в това градче през нощта, гладен и без цент. Поисках помощ, в тъмнината – срамувах се да прося на светло. Поискал съм милостиня точно от когото трябваше. Той ми даде двадесет долара, тоест даде ми живот, както ми се стори тогава. Той ми даде цяло състояние, защото с тези пари аз забогатях на игралната маса. И най-сетне една забележка, която направи пред мен, е останала в паметта ми и до ден-днешен и най-после ме победи, а когато ме победи, тя спаси остатъка от нравствеността ми – аз вече няма да играя на комар. Нямам представа кой беше този човек, но бих желал той да бъде намерен и да вземе тези пари, пък ако иска да ги раздаде, да ги хвърли или да ги задържи за себе си. Това е просто начинът, по който изразявам благодарността си към него. Ако можех да остана, щях да го намеря сам, но това няма значение,

той ще бъде намерен. Хадлибърг е честен граф, непокварим граф, и знам, че мога да му се доверя без страх. Човекът може да бъде открит чрез забележката, която направих пред мен – убеден съм, че той ще си я спомни.

Ето и плана ми: ако предпочитате, можете сам да издирите човека. Разкрийте съдържанието на настоящото писмо на всеки, за когото има вероятност да е въпросното лице. Ако той отговори: „Аз съм човекът – забележката, която направих, беше тази и тази“, проверете думите му по следния начин: отворете чувала и в него ще намерите запечатан плик, който съдържа текста на забележката. Ако думите, казани от кандидата, съответстват на текста в плика, дайте му парите и не го питайте нищо повече, понеже сигурно той е човекът.

Но ако предпочитате да предприемете публично търсене, публикувайте настоящото писмо в местния вестник със следните допълнителни указания:

Нека след тридесет дни, считано от днес, кандидатът да се яви в кметството в 8 часа вечерта (петък) и да предаде текста на своята забележка в запечатан плик на преподобния г-н Бърджес (ако той бъде така любезен да се нагърби с тази роля). Нека г-н Бърджес веднага счупи печатите на чувала, да го отвори, и след като провери дали писаното е вярно, да предаде парите заедно с искрената ми благодарност на така установения мой благодетел.“

Г-жа Ричардс седна леко разтреперана от възбуда и скоро потъна в горе-долу следните мисли: „Какво

странно нещо!... И какво щастие за добрия човек, който е направил добро и го хвърлил в морето!... Колко хубаво щеше да бъде, ако моят мъж бе сторил това нещо, защото ние сме така бедни, тъй стари и бедни!...“. А сетне продължи с въздишка: „Но това не е бил моят Едуард, не, не той е дал двадесет долара на чужденеца. Жалко наистина, сега виждам...“. После тя си помисли, като потръпна: „Но това са пари на *комарджия*! Възнаграждението на греха: ние не бихме могли да ги приемем, ние не бихме могли да се докоснем до тях. Не искам да стоя близо до тях – струва ми се, че ще ме осквернят.“. И тя се премести по-далече, на друг стол. „Бих искала Едуард да се върне и да ги занесе в банката. Всеки миг може да гоиде някой крадец, страшно е да седя тук съвсем сама с тях.“

В единадесет часа г-н Ричардс пристигна и докато жена му казваше: „Толкова съм доволна, че си гоиде!“, той заяви:

- Тъй съм изморен – съвсем съм съсипан от умора. Ужасно е да си беден и да правиш тези тежки пътувания на моята възраст. Непрестанно да работиш, да работиш, да работиш за една заплата – да бъдеш роб на друг човек, който седи у дома по чехли, в богатство и удобства.

- Така ми е мъчно за теб, Едуард, нали знаеш. Но успокой се, имаме си прехрана, радваме се на добро име...

- Да, Мери, всъщност само това има значение. Не обръщай внимание на приказките ми – просто моментно раздразнение, което не значи нищо. Целуни ме... ето, всичко мина и вече не се оплаквам. Какво си взела? Какво има в този чувал?

Тогава жената му разкри голямата тайна. Тя го зашемети за миг, после той рече:

- Парите тежат сто и шестдесет фунта, така

ли? Знаеш ли, Мери, та това са че-ти-ри-десет хиляди долара – помисли си само – цяло състояние! В градачето ни няма и десет души, които да притежават толкова пари. Дай ми писмото.

Той го прочете набързо и каза:

– Какво интересно приключение! Че то е цял роман – също като невъзможните неща, за които човек чете в книгите, но никога не вижда в живота.

Сега той беше възбуден, дори весел. Потупа старата си съпруга по бузата и каза шеговито:

– Та ние сме богати, Мери, богати. Трябва само да заровим парите и да изгорим писмата. Ако комарджията някога дойде да ни запита какво сме направили, просто ще го погледнем студено и ще кажем: „За какви глупости разправяте? Никога не сме виждали нито вас, нито вашия чувал злато.“ И тогава той ще придобие глупав вид и...

– И междувременно, докато ти си правиш шеги, парите са все още тука, а вече настъпва времето на крадците.

– Вярно. Много добре, но какво да правим? Сами ли да потърсим човека? Не, не така: това би развалило романтиката. По-добре е да предприемем публично търсене. Помисли си само какъв шум ще се вдигне! И всички други градове ще ни завиждат, защото никой странник не би поверил подобно нещо на някой друг град, освен на Хадлибърг, и те го знаят. Това е голям коз за нас. Трябва веднага да отида в редакцията, за да не стане късно.

– Чакай... чакай... не ме оставяй тук сама с парите, Едуард!

Но той беше излязъл. Обаче само за малко. Недалеч от дома си срещна собственика – издател на вестника – и му даде документа, като каза:

- Ето една интересна работа за теб, Кокс, поместу я.

- Може да е вече късно, г-н Ричардс, но ще видя.

Когато се завърна вкъщи, той и жена му седнаха да разискват тази вълшебна мистерия и не бяха в състояние да заспят. Първият въпрос беше: кой можеше да бъде този техен съгражданин, който е дал на чужденец двадесетте долара? Този въпрос изглеждаше прост и двамата отговориха с един глас:

- Баркли Гудсън.

- Да - каза Ричардс - само той би могъл да направи такова нещо, то напълно му подхожда и освен него няма друг такъв човек в града.

- Всеки ще признае това, Едуард - искам да кажа, ще си го признае вътре в себе си. От шест месеца насам градът отново е придобил истинския си вид - честен, ограничен, фарисейски и скъпернически.

- Да, той винаги го наричаше така, до деня на смъртта си и го казваше на всеослушание.

- И затова го мразеха.

- О, разбира се, но той не даваше пет пари. Струва ми се, че беше най-мразеният човек измежду нас, с изключение на преподобния Бърджес.

- Е, Бърджес си го заслужава... той не ще види никога вече богомолци в черквата си. Колкото и да е голям нашият град, той може да даде правилна преценка за него.

- Едуард, не ти ли изглежда странно, че чужденецът е избрал Бърджес да предаде парите?

- Хм, да, вярно. Тоест... тоест...

- Защо толкова много „тоест“? Ти би ли го избрал?

- Мери, може би чужденецът го познава по-добре, отколкото градът.

- Това няма много да му помогне!

Съпругът изглеждаше озадачен и не знаеше какво да отговори - жената не сваляше поглед от него и чакаше. Най-после Ричардс каза с колебливостта на човек, готвещ се да направи декларация, която вероятно ще бъде посрещната със съмнение:

- Мери, Бърджес не е лош човек.

Жената действително се изненада.

- Глупости! - възкликна тя.

- Той не е лош човек. Знам това. Непопулярността му се дължи на едно-единствено нещо - онова, което вдигна толкова много шум.

- Ами, това „единствено нещо“! Като че ли пък това „единствено нещо“ не беше достатъчно само по себе си.

- Разбира се, че беше достатъчно. Само че той не беше виновен за него.

- Какви ми ги говориш? Не бил виновен! Всички знаят, че действително той *беше* виновен.

- Мери, давам ти честна дума: той беше напълно невинен.

- Не мога да го повярвам и не го вярвам. Откъде знаеш?

- Трябва да ти се изповядам. Срамувам се, но ще ти се изповядам. Аз бях единственият човек, който знаеше, че той беше невинен. Можех да го спася и... и... нали знаеш как беше развълнуван градът - няхах смелостта да го сторя. Щях да настроя всички против себе си. Почувствах се подъл, много подъл, но не смеех. Липсваше ми мъжеството да се изправя срещу всичко това.

Мери изглеждаше разтревожена и известно време мълчеше. После каза със заекване:

- Аз... аз не мисля, че щеше да бъде добре ти да...

да... Човек не трябва... хм... общественото мнение... Човек трябва да бъде толкова внимателен... толкова...

Беше тръгнала по кален път и затъна, но след малко отново тръгна:

- Много жалко, но... Та ние не бихме могли да си позволим такава нещo. Едуард, наистина не можем. О, аз за нищо на света не бих се съгласила да направя подобно нещo!

- То щеше да ни накара да загубим доброто разположение на толкова много хора, Мери, и освен това... освен това...

- Безпокоя се единствено за онова, което *той* мисли за нас, Едуард.

- Той ли? *Той* не подозира, че съм могъл да го спася.

- О - възкликна облекчено жената, - много се радвам! Щом *той* не знае, че си могъл да го спасиш, *той*... *той*... е, това много облекчава работата. Но, разбира се, на мен трябваше да ми е ясно, че *той* не знае, защото винаги се мъчи да бъде много любезен с нас, колкото и малко да го насърчаваме. Хората неведнъж са ме упреквали за това. И Уилсънови, и Уилкоксони, и Харкнесони - всички се забавляват по най-долен начин, като казват: „*Вашият приятел Бърджес*“, защото знаят, че това ме гразни. Бих желала да не проявява такава постоянство в любезността си спрямо нас. Просто не виждам защо прави това.

- Ще ти обясня. Ще ти изповядам още нещo. Когато работата беше още нова и прясна и всички решиха *той* да бъде вързан и прекаран за гавра през целия град, угризенията на съвестта ми бяха толкова силни, че не можах да изтрая. Отидох тайно при него, казах му какво се готви и *той* се измъкна от града, като се завърна чак когато опасността бе преминала.

- Едуард! Ако градът беше разбрал това...

- *Недей!* Все още изтръпвам от страх, като си помисля. Разкаях се още в момента, когато го направих и дори се боях да ти го кажа, за да не би лицето ти да ме издаде пред някого. Тогава не спях цялата нощ от тревога. Но след няколко дни видях, че никой не ме подозираше и след това изпитах доволство, че го бях направил. И все още съм доволен, Мери, много доволен.

- И аз съм много доволна сега, защото иначе щеше да бъде много жестоко за него. Да, доволна съм, защото, знаеш, ти действително беше длъжен да постъпиш така спрямо него. Но, Едуард, представи си, че някой ден всичко излезе наяве!

- Няма да се случи.

- Защо?

- Защото всички мислят, че Гудсън го е направил.

- Разбира се, че така ще мислят!

- Положително. А той, разбира се, пет пари не даваше какво мислят хората. Те накараха клетия стар Солсбъри да отиде и да го обвини в това и той отишъл и му вдигнал скандал. Гудсън го изгледал отвисоко, като че ли искал да намери някое място по него, което презира най-много, и му отговорил: „Значи, ти си анкетната комисия, а?“. Солсбъри отвърнал, че наистина бил нещо подобно. „Хм, дали трябва да им отговоря подробно или смяташ, че един общ отговор ще им е достатъчен?“ „Ако искат подробности, аз ще дойда пак, господин Гудсън. Най-напред ще им предам общия отговор.“ Гудсън рекъл: „Добре тогава, кажи им да вървят по дяволите – струва ми се, че това е достатъчно, общо казано. И ще ти дам един съвет, Солсбъри: когато дойдеш за подробностите, вземи със себе си и една кошница, за да има с

какво да занесеш останките си вкъщи.“

- Точно според характера на Гудсън. Той имаше само една слабост: мислеше, че може да дава по-добри съвети, от когото и да било друг.

- Така се уреди работата и ние бяхме спасени, Мери. Въпросът бе изоставен.

- Благословен да си, не се и съмнявам в *това*.

Тогава двамата съпрузи пак започнаха с най-голям интерес да разискват върху мистерията с чувала злато. Скоро разговорът започна да страда от прекъсвания, замълчавания, причинени от дълбоки размишления. Прекъсванията ставаха все по-чести и по-чести. Най-после Ричардс потъна напълно в мислите си. Той стоя така дълго, като гледаше с празен поглед в пода и малко по малко започна да подчертава мислите си с кратки нервни движения на ръцете, които сякаш показваха раздразнение. Междувременно жена му също беше потънала в натежало от размисъл мълчание и движенията ѝ започнаха да показват безпокойство и притеснение. Най-сетне Ричардс скочи на крака и започна да крачи безцелно из стаята, като прокарваше пръсти през косата си, подобно на сомнамбул, който сънува лош сън. И ето, той като че ли достигна до някакво разрешение, защото без да каже ни дума, сложи шапката си и напусна къщата. Жена му продължи да размишлява с изопнато лице, сякаш не беше забелязала, че е сама. От време на време тя промърморваше: „Не ни въвеждай в из... Но... но... ние сме толкова бедни, толкова бедни!... Не ни въвеждай в... Ах, кой ще пострада от това?... И никой никога няма да узнае... Не ни въвеждай...“. Гласът ѝ замря в нечленоразделно мърморене. След малко тя вдигна поглед и промълви полуизплашено, полурадостно:

- Излязъл е! Но може би е вече късно, твърде къс-

но!... А може да не е, може би има още време.

Тя стана и постоя замислена, като стискаше и отпускаше нервно ръцете си. Леко потрепване мина през тялото ѝ и тя промълви със сухо гърло:

- Боже, прости ми... Ужасно е да се мислят такива неща, но... Господи, как сме сътворени, колко чудно сме сътворени!

Тя намали светлината на лампата, промъкна се крадешком и коленичи до чувала, като опипа гравите му страни с ръцете си, милвайки го с любов, и в бедните ѝ стари очи пламна алчен блясък. На няколко пъти тя губеше паметта си, като идваше на себе си, само за да промълви:

- Ако само бяхме почакали! Ох, ако бяхме почакали съвсем малко и ако не бяхме бързали толкова!

Междувременно Кокс се върна у дома си от редакцията и разказа на жена си цялата странна история. Те я обсъдиха разпалено и стигнаха до заключението, че покойният Гудсън е бил единственият човек в града, който би помогнал на един страдащ странник с такава щедра сума – двадесет долара! След това настъпи мълчание и двамата се замислиха. Малко по малко ги обхвана нервност и безпокойство. Най-после жената каза, като че ли на себе си:

- Никой не знае тази тайна, освен семейство Ричардс и ние, никой.

Съпругът се откъсна от мислите си с леко сепване и се втренчи с копнеж в жена си, чието лице беше силно пребледняло, а след това стана колебливо, хвърли крадешком поглед към шапката си, сетне към съпругата си – сякаш ѝ отправяше безмълвен въпрос. Г-жа Кокс презгълтна веднъж-дваж с ръка на гърлото, а после, вместо да продума, кимна с глава. В следния миг тя остана сама и си мърмореше тихичко под нос.

Ричардс и Кокс бързаха през пустите улици от противоположни посоки. Срегнаха се запъхтени в подножието на стълбата за печатницата. В нощната светлина всеки прочете мислите на другия по лицето му. Кокс прошепна:

- Никои не знае за това, освен нас, нали?

Изреченият шепнешком отговор бе:

- Абсолютно никои, честна дума, абсолютно никои!

- Ако не е твърде късно, да...

Двамата мъже тръгнаха нагоре по стълбата, но в този момент ги настигна едно момче и Кокс го запита:

- Ти ли си, Джонни?

- Да, господине.

- Няма нужда да изпращаш ранната поща, нито изобщо *каквато и да било* поща - почакай, докато ти кажа.

- Тя вече тръгна, господине.

- *Тръгнала е?* - в гласа му прозвуча неизразимо разочарование.

- Да, господине. Разписанието за Брикстън, и за всички градове отвъд него, от днес е променено и трябваше да предам пощата двадесет минути порано от обикновено. Трябваше да побързам - ако бях закъснял с две минути...

Двамата мъже се обърнаха и си тръгнаха бавно, без да чакат да чуят останалото. В продължение на десет минути нито един от тях не заговори, а след това Кокс каза ядосано:

- Не мога да си представя какво те прихвана да бързаш толкова.

Другият отговори смирено:

- Виждам, че сбърках, но знаеш, просто не ми дой-

де на ума преди да бе станало късно. Но следващият път...

- По дяволите, следващият път! Такова нещо няма да се случи и след хиляда години.

Тогава двамата приятели се разделиха, без да си кажат лека нощ, и се затътриха към вкъщи с походката на смъртно ранени хора. В домовете им техните съпруги скочиха и запитаха нетърпеливо: „Е, какво?“. После видяха отговора в очите им и се отпуснаха сломено, без да чакат да им бъде отговорено с думи. И в двете къщи последва разгорещено разискване – нещо ново и за двете семейства. И друг път бяха имали разисквания, но не разгорещени, нито пък буйни. Тази вечер разискванията бяха сякаш заимствани едно от друго. Г-жа Ричардс каза:

- Само ако беше почакал, Едуард... само ако беше поспрял да си помислиш, но не, непременно трябваше да хукнеш право към печатницата и да го разгласиш на целия свят.

- В писмото се *казваше* да го публикувам.

- Това няма значение, казваше се също да предприемеш търсенето по частен път, ако искаш. Е, така ли беше или не?

- Хм, да... да, така беше, но когато си помислих какъв шум щеше да се вдигне и какъв комплимент е за Хадлибърг, че един странник е проявил такова доверие в него...

- О, да, знам всичко това, но ако се беше позамислил, щеше да видиш, че *не ще можеш* да намериш истинския човек, защото той е в гроба, и не е оставил след себе си нито дете, нито коте, нито каквото и да било роднина, и че щом като парите отиват в ръцете на хора, които страшно се нуждаят от тях и това не би навредило на никого, и... и...

Тя избухна в плач. Съпругът ѝ се помъчи да измисли нещо утешително и след малко изрече следните думи:

- Но все пак, Мери, това трябва да е за добро... *трябва* да бъде, ние знаем това. И *трябва* да помним, че така е предопределено...

- Предопределено! Да, всичко е предопределено, когато човек трябва да намери изход, след като се е проявил като глупак. И все пак, предопределено е било парите да дойдат при нас по този особен начин, но ти *трябваше* да решиш, че е твой дълг да попречиш на плановете на провидението. Кой ти даде това право? Това е грешно, да, грешно е - чисто и просто богохулно хрумване, което никак не подхожда на един скромен и смирен привърженик на...

- Но, Мери, ти знаеш как през целия си живот сме били приучвани, подобно на целия град, докато това не ни е станало втора природа, нито за миг да не се замисляме, когато *трябва* да постъпим честно.

- О, знам, знам - непрекъснато обучение, обучение и обучение в честност - честност, закриляна още от люлката срещу всяко възможно изкушение така, че тази честност става изкуствена, неустойчива, когато изкушението дойде, както видяхме това тази вечер. Бог ми е свидетел, досега не съм изпитвала ни сянка от съмнение спрямо моята непоклатима и ненарушима честност, а сега, още първото голямо и истинско изкушение, аз... Едуард, уверена съм, че честността на този град е прогнила като моята, прогнила като твоята. Това е един долен град, един груб, скъпернически град и не притежава абсолютно никаква добродетел, освен тази прословута честност, с която така се слави и с която толкова се надува. Аз съм твърдо уверена, че ако някога дойде ден тази честност да бъде подложена на някое голямо изкушение,

прочутата му репутация ще се събори като кула от карти. Ето на, направих признанието си и се чувствам по-добре. Аз съм лицемерка и съм била такава през целия си живот, без да го съзнавам! Никоу вече да не ме нарича честна – няма да позволя това!

– Аз... знаеш, Мери, и аз се чувствам като теб, напълно. И това ми изглежда така странно, така странно. Никога не бих могъл да го повярвам, никога.

Последва дълго мълчание. И двамата бяха потънали в мисли. Най-после съпругата вдигна глава и рече:

– Знам какво мислиш, Едуард.

Ричардс придоби буйния израз на човек, хванат на местопрестъплението.

– Срамувам се да го призная, Мери, но...

– Няма значение, Едуард, самата аз мислех по същия въпрос.

– Надявам се. Изкажи се.

– Ти мислеше дали човек не би могъл да се сети каква е била забележката, която Гудсън е направил на чужденеца.

– Напълно вярно. Чувствам се виновен и засрамен. А ти?

– На мен това вече ми мина. Нека стъкмим тук едно легло – трябва да бдим, докато банката отвори утре сутринта и приеме чувала в хранилището си... Ох, божичко, божичко, ако само не бяхме направили тази грешка!

Стъкмиха леглото и Мери каза:

– Ами онази забележка – каква ли може да е била? Наистина се чудя какво ли ще да е казал? Но стига, хайде да си лягаме.

– И да спим?

– Не, да мислим.

– Да, да мислим.

По това време семейство Кокс също бяха свършили както караницата, така и сдобряването си и си лягаха, за да мислят, да мислят, да се въртят в леглото и да си бият главата каква може да е била забележката, която Гудсън е направил пред самотния странник. Тази златна забележка, забележката, която струва четиридесет хиляди долара, в брой.

Причината, поради която тази вечер телеграфната станция стоя отворена по-късно от обикновено, беше следната: *администраторът* на вестника на Кокс беше същевременно представител на осведомителната агенция „Асошиейтед Прес“. Би могло да се каже, че той беше неин почетен представител, защото едва ли и четири пъти годишно можеше да изпрати по тридесет думи, които да бъдат приети. Но този път работата стоеше иначе. Телеграмата му, с която съобщаваше за научената новина, получи бърз отговор:

„Пратете пълни подробности – хиляда и двеста думи.“

Колосална поръчка! *Администраторът* я изпълни и се почувства най-гордият човек в щата. Докато стана време за закуска, на следната сутрин името на Хадлибърг, непокваримия град, бе в устата на всекиго в Америка, от Монреал до Мексиканския залив, от ледниците на Аляска до портокаловите горички на Флорида. Милиони хора разискваха случката с чужденца и неговия чувал с пари, като се чудеха дали ще се намери човекът, който му бе помогнал, и се надяваха на още новини по този въпрос – новини, които трябваше да пристигнат веднага.